

Mere tillid og fleksibilitet – mindre kontrol og bureaukrati

Forslag til fremtidens beskæftigelsesindsats

November 2023

Mere tillid og fleksibilitet – mindre kontrol og bureaukrati

© KL
1. udgave, 1. oplag 2023

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S

+45 3370 3370
kl@kl.dk
kl.dk

 @kommunerne
 KL

Produktion: Kommuneforlaget A/S
Design: e-Types
Foto: Colourbox

Produktionsnr. 830964

Indhold

Forord	4	KL's forslag til en ny og enkel beskæftigelseslov	14
Der skal være én indgang til beskæftigelsesindsatsen – og den skal være kommunal	6	KL foreslår en beskæftigelseslov, der bygger på følgende:	14
Beskæftigelsesindsatsen skal være kommunalt forankret	6	Der skal være én indgang til beskæftigelsesindsatsen – og den skal være kommunal	16
Vi skal fastholde en jobrettet indsats for ledige på kanten af arbejdsmarkedet	9	Vi skal gøre op med bureaukrati, kontrol og mistillid	16
Vi skal gøre op med bureaukrati, kontrol og mistillid	10	KL's forslag til en ny og enkel beskæftigelseslov	16
Vi skal fjerne unødige regler og møde borgeren med tillid	10		
Vi skal tage bedre hånd om de udsatte	11		
Godt tilbage til arbejdet for de sygemeldte	12		
Vi skal gøre op med kontrol og mistillid	13		

Forord

Vi står lige nu et rigtig godt sted i Danmark. Beskæftigelsen er historisk høj, og det skyldes ikke mindst et fleksibelt og tilpasningsdygtigt arbejdsmarked.

Men vores samfunds nok største udfordring lige nu og i de kommende år er manglen på arbejdskraft. Både i den private og den offentlige sektor skaber det allerede store rekrutteringsudfordringer. En udvikling, vi forventer, vil stige de kommende år. Samtidig vil transformationen af arbejdsmarkedet, især præget af den grønne og digitale omstilling, stille nye krav til medarbejdernes kompetencer og til, at arbejdsmarkedet hurtigt kan omstille sig.

Det kræver, at fremtidens beskæftigelsesindsats kan tilrettelægges fleksibelt, så folk kan skifte branche alt efter behov, og virksomhederne hurtigt kan få hjælp til at finde den arbejdskraft, de efterspørger. Samtidig skal indsatsen sikre, at vi får nogle af de grupper i samfundet, der er længst fra arbejdsmarkedet, tættere på.

Beskæftigelsesindsatsen skal gentænkes. Det er alle enige om. Regeringen har nedsat en ekspertgruppe, som skal kigge grundigt på området. Det er rigtig godt. Men de har samtidig fået til opgave, at et nyt system skal kunne klares for 3 mia. kr. mindre end i dag. Hvis man sparer 3 mia. kr., kan det ikke undgås at gå ud over indsatsen. Et snævert syn på besparelsen giver risiko for, at regningen bare dukker op i andre kasser. En procent højere ledighed koster nemlig det offentlige 8 mia. kr. om året.

Det er dog ikke det samme, som at der ikke kan frigøres ressourcer – det kan der godt – men det kræver, at vi går radikalt til værks. Der er brug for en gennemgribende forenkling af lovgivningen og styringen på området, og det kræver grundigt arbejde. Og det kræver, at man beslutter, hvad man vil, før man høster pengene.

KL anbefaler derfor, at beskæftigelsesloven skrives helt forfra, så den bygger på tillid og alene indeholder få hegnspæle. Vi foreslår bl.a., at vi afskaffer de mange proceskrav, reducerer antallet af målgrupper og

afskaffer ressourceforløb, rehabiliteringsteams og jobafklaringsforløb. Og så skal vi sikre, at virksomheder og borgere har én, sammenhængende indgang.

Det nuværende beskæftigelsessystem, hvor ansvaret for borgerne og virksomhederne er samlet ét sted, har nemlig været særdeles effektivt til at sikre det rette match mellem de ledige og virksomhedernes behov. Det er afgørende at holde fast i, når vi bygger fremtidens beskæftigelsessystem.

Derudover har vi et fælles ansvar for, at der bliver taget bedre hånd om borgere med komplekse udfordringer. Vi ved, at for langt de fleste borgere, som har vanskeligt ved at bide sig fast på arbejdsmarkedet pga. forskellige sociale og psykiske udfordringer, er den primære støtte, de får, den de får i jobcenteret. Borgerne længst fra arbejdsmarkedet har brug for mere – ikke mindre – jobrettede indsatser.

Vi mener, at vi skal bevare og videreudvikle det, der er styrken i vores beskæftigelsessystem, og som både borgere og virksomheder er meget tilfredse med.

Samtidig skal vi selvfølgelig ændre på det, der ikke virker. Vi skal skabe et mere effektivt system, hvor der er mulighed for at bruge tiden på de borgere, der har størst behov, hvor vi fjerner de bespænd, der skaber unødigt lange forløb, og hvor vi sætter yderligere kul på digitaliseringen.

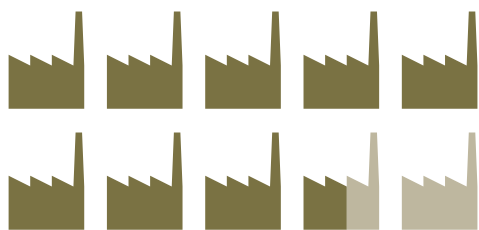
Vi skal med andre ord bevare styrken i den aktive og enstrengede beskæftigelsesindsats og tage et grundlæggende opgør med bureaukrati, der ikke skaber værdi for borgere og virksomheder.

I det her udspil kan du læse KL's forslag til fremtidens beskæftigelsesindsats.

Der skal være én indgang til beskæftigelsesindsatsen – og den skal være kommunal

Hvis man har læst avis i løbet af de seneste par år, kan man fristes til at tro, at beskæftigelsesindsatsen ligger i ruiner, og at vi vader rundt i murbrokker. Det gør vi ikke. 8 ud af 10 virksomheder er samlet set tilfredse eller meget tilfredse og vil anbefale et samarbejde med jobcenteret til andre virksomheder. Samtidig er tæt på 3 ud af 4 virksomheder tilfredse eller meget tilfredse med jobcenterets evne til at finde en passende kandidat. Og borgernes tilfredshed er generelt også høj, selvom der er tale om et område, hvor der stilles krav til borgerne.

Figur
86 pct. af virksomhederne, der samarbejder med jobcentrene, er tilfredse eller meget tilfredse

Kilde: KL's virksomhedstilfredshedsundersøgelse 3. kv. 2023

KL mener, at der er behov for en stærk og kommunalt forankret beskæftigelsesindsats, der hjælper flest mulige borgere videre på arbejdsmarkedet og flest mulige virksomheder med at få de medarbejdere, de har brug for.

Samtidig skal kommunerne have mulighed for at yde en helhedsorienteret indsats på tværs af myndighedsområder ved at, der skabes bedre rammer i lovgivningen. Arbejdsmarkedskontakt bør være den styrende målsætning – også for borgere, der har andre udfordringer end ledighed.

Beskæftigelsesindsatsen skal være kommunalt forankret

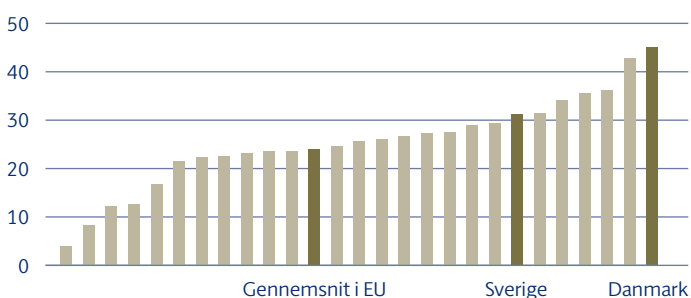
I langt de fleste tilfælde finder de ledige og virksomheder med jobåbninger selv hinanden – uden om jobcenteret eller a-kassen. Sådan skal det være på et velfungerende arbejdsmarked. Men i nogle tilfælde er det nødvendigt med hjælp – det gælder særligt i en situation som nu, hvor beskæftigelsen er historisk høj, og hvor manglen på arbejdskraft betyder, at virksomhederne ikke bare kan vælge frit mellem kvalificerede medarbejdere.

Her har jobcentrene den styrke, at de kan se på tværs af brancher og kompetencer og fx understøtte brancheskift fra fag med høj ledighed til fag med lav ledighed, bl.a. gennem uddannelse og opkvalificering.

Virksomhederne skal i fremtiden også kunne henvende sig til jobcenteret og få samme service som i dag. De skal ikke løbe spidsrod mellem mange forskellige aktører for at få den arbejdskraft, de har brug for. Det betyder, at jobcenterne fortsat skal have adgang til at kunne udsøge, gå i dialog med og formidle forsikrede nyledige i a-kasserne til åbne stillinger, samt opkvalificerings- og uddannelsesindsatser. Det er afgørende for en effektiv beskæftigelsesindsats, at virksomhederne er medspillere, og at beskæftigelsesindsatsen aktivt understøtter arbejdsmarkedets behov via indsatser, der retter sig mod at løse arbejdskraftudfordringer lokalt.

KL anbefaler, at der skal være én indgang for virksomhederne – deres behov for arbejdskraft skal sætte retningen, og de skal opleve en professionel og sammenhængende service.

Figur
Danmark er det land i EU, der får flest ledige i job inden for 3 måneder, pct.

Kilde: Eurostat

Der er et ønske om, at a-kasser og private leverandører skal spille en større rolle ift. de kortvarigt ledige. For virksomhederne vil det betyde flere aktører. Det vil ofte være uproblematisk, hvis der fx er tale om brancher med en meget tæt tilknytning til bestemte faglige organisationer/a-kasser. Det gælder fx på sundhedsområdet. Men samtidig er en stor del af lønmodtagerne medlem af en a-kasse, som ingen branchetilknytning og dermed kendskab har.

Nogle a-kasser har samtidig meget få fysiske lokationer rundt omkring i landet. Fordelen ved det nuværende system er netop, at der er et jobcenter i alle kommuner. Det betyder, at borgere i hele landet kan få en beskæftigelsesrettet indsats tæt på og målrettet de behov og muligheder, der er lokalt. Kommunerne har samtidig ansvaret for de sociale, uddannelsesmæssige og sundhedsrettede indsatser og kan levere en koordineret indsats overfor borgerne. Selvom meget kan ordnes digitalt, er det langt fra altid godt nok, og undersøgelser viser, at en god relation mellem borger og medarbejder kan være afgørende for, at borgeren kommer i beskæftigelse.

I et system med et fragmenteret ansvar er der samtidig risiko for, at mange arbejdsgivere vil opleve et ukoordineret samspil med de mange aktører (kommuner, a-kasser og private leverandører) og usikkerhed om, hvor man skal henvende sig. Det er vigtigt, at alle virksomheder – også fremadrettet – oplever, at det er enkelt at rekruttere ledig arbejdskraft.

Men kommunen skal ikke nødvendigvis udføre alle opgaver – det er heller ikke tilfældet i dag. Der er et udbredt samarbejde med både private aktører og a-kasserne. Det samarbejde kan udvikles yderligere gennem lokale partnerskaber. Men det bør ske på en måde, så den kommunale myndighedsrolle ikke undergraves. Civilsamfundet, bl.a. idrætsforeninger og boligforeninger, bidrager også med løsninger, særligt for ledige på kanten af arbejdsmarkedet. Det samspil kan hverken a-kasser eller private aktører sikre.

Én indgang sikrer en effektiv rekrutteringservice

Hillerød Kommune har indgået et samarbejde med en række virksomheder (Novo Nordisk, Bavarian, Fuji, Foss), hvor kommunen direkte hjælper med rekruttering af kvalificeret arbejdskraft. Det gør de bl.a. ved at holde øje med uddannelsesudbuddet, antallet af dimittender og uddannelsesgab for en række uddannelsesretninger, udarbejde forslag til private og offentlige samarbejder, samt rekruttere ledige på tværs af kommunerne i Nordsjælland og Hovedstadsområdet.

I rekrutteringen indgår også opkvalificering af borgere, som ønsker brancheskift – bl.a. med forløb der klæder dem på til at arbejde i de specifikke virksomheder. Det understreger vigtigheden af at kunne arbejde fleksibelt med alle ledige, på tværs af kommuner og brancher.

I dag er der desuden en tæt sammenhæng mellem ansvaret for opgaven og ansvaret for økonomien. Det sikrer et stærkt incitament for at lykkes med opgaven. Den økonomiske forpligtelse bør derfor følge med ansvaret. Kommunerne skal ikke bære det økonomiske ansvar, hvis ikke de har opgaven.

KL anbefaler, at kommunerne skal have myndighedsansvaret for beskæftigelsesindsatsen – det sikrer en sammenhængende og koordineret indsats til både ledige og virksomheder. Samarbejdet med andre aktører, herunder a-kasser, skal udvikles gennem lokale partnerskaber.

Herudover mener KL, at der skal være sammenhæng mellem opgave og økonomi – så de der har ansvaret for indsatsen over for borgerne også bærer det økonomiske ansvar.

Nogle gange skal der en helt særlig indsats til, fx hvis en stor virksomhed lukker, og mange skal have hjælp hurtigt. En indsats, der forudsætter et effektivt beredskab, et bredt samarbejde med et netværk af virksomheder og i nogle tilfælde en tæt koordination med andre myndighedsområder – på tværs af målgrupper og kommunegrænser.

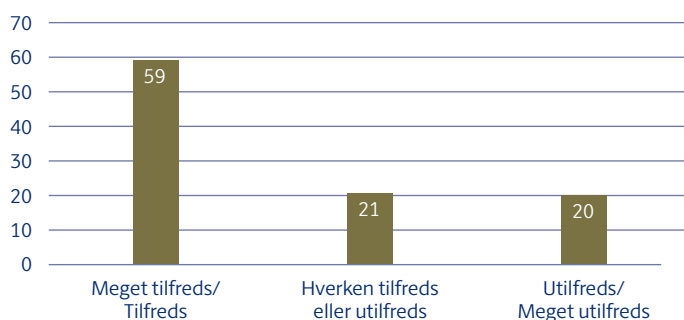
Et aktuelt eksempel på sådan en særlig indsats, er indsatsen for at få de ukrainske flygtninge i arbejde. Det er gået over al forventning. 75 pct. af de jobparate ukrainere er kommet i arbejde. Det skyldes ikke mindst kommunernes tætte samarbejde med og kendskab til de lokale virksomheder. Samtidig skyldes det, at kommunerne har kunne tage udgangspunkt i den enkeltes behov og sideløbende med den jobrettede indsats sikre alt det praktiske omkring bolig, bankkonto, dagtilbud, sundhedstilbud, opkvalificering mv. En indsats, man ikke kunne have forestillet sig i et beskæftigelsessystem, hvor ansvaret var opslittet mellem flere aktører.

Jobcenteret sikrer en koordineret indsats ved virksomhedslukninger

Da Slagteriet i Sæby blev lukket i sommeren 2023, blev der opsagt 700 medarbejdere. I den forbindelse stod jobcenteret i Fredrikshavn Kommune for at koordinere arbejdet omkring de fyrede. De fleste medarbejdere var organiseret i Fødevareforbundet NNF, men der var også andre faggrupper og medarbejdere der ikke var organiseret i fagbevægelsen, samt sygemeldte eller medarbejdere på fleksjob. Derudover var det ikke alle medarbejdere, som boede i den kommune, hvor slagteriet lå – derfor har jobcenteret i Fredrikshavn også koordineret indsatsen med jobcentre i omkringliggende kommuner.

I opsigelsesperioden blev der oprettet et jobcenter på virksomheden for at svare på spørgsmål fra de opsagte om, hvad der sker, når man bliver ledig, og vejlede om veje til brancheskift. Derudover har jobcenteret også koordineret en jobmesse på virksomheden for at få så mange af de opsagte i job i andre virksomheder og brancher.

Figur
6 ud af 10 borgere er tilfredse med deres forløb i jobcenteret, pct.

Kilde: KL's borgertilfredshedsundersøgelse nov. 2023

Vi skal fastholde en jobrettet indsats for ledige på kanten af arbejdsmarkedet

Nogle borgere har på trods af den lave ledighed mere end almindeligt svært ved få fodfæste på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet. Deres udfordringer er forskellige og kommer i alle sværhedsgrader. Men en indsats over for disse borgere er ikke nyttesløs.

Erfaringerne viser nemlig, at hvis indsatsen er rigtigt tilrettelagt, hjælper den borgerne. Og alternativet vil ofte være, at borgernes sociale og psykiske udfordringer og dermed deres behov for hjælp vokser sig større.

Selv få timers ordinær beskæftigelse kan føre til varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Men det forudsætter en helhedsorienteret indsats på tværs af først og fremmest social- og beskæftigelsesområdet. Den nuværende siloopdelte lovgivning på særligt social- og beskæftigelsesområdet er i mange tilfælde en udfordring, hvis vi skal sikre en effektiv indsats.

Og jobcentrets dialog med virksomhederne om de jobparate ledige er helt afgørende for, at også de udsatte grupper kan få en tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er nemlig via dialogen om de jobparate, at jobcentret kan åbne virksomhedernes øjne for nogle af de udsatte grupper. Hvis jobcentrene ikke har ansvaret for de jobparate ledige, vil det blive sværere at skabe en arbejdsmarkedstilknytning for de udsatte ledige.

KL anbefaler, at varig tilknytning til arbejdsmarkedet fastholdes som den styrende målsætning – også for borgere, der har andre udfordringer end ledighed.

KL anbefaler derudover, at der skabes bedre lovgivningsmæssige rammer for, at kommunerne kan yde en helhedsorienteret indsats på tværs af myndighedsområder.

Vi skal gøre op med bureaukrati, kontrol og mistillid

Beskæftigelsesindsatsen er pakket ind i et hav af paragraffer og krav til medarbejderne om at vejlede, føre samtaler, samt tælle og dokumentere på forskellig vis. Der stilles ligeledes en række krav til borgerne for at kontrollere, at de står til rådighed og ikke snyder systemet. Det skaber en dårlig relation mellem borgere og medarbejdere og resulterer i, at der bruges en masse ressourcer på opgaver, der ikke skaber værdi for borgerne.

Vi skal gøre op med mistillid til de ledige og medarbejderne, de alt for mange regler og knopskydninger, samt det overdrevne fokus på dokumentation, "tælleri" og kontrol. Der skal være bedre muligheder for at trække på medarbejderens høje faglighed. Det er i dag vanskeligt, når store dele af deres arbejde er fastlagt i regler og processer. I KL's borgerundersøgelse er samtalerne med sagsbehandleren netop noget af det, der opleves som mest positivt. Det skal vi bygge videre på.

Vi skal tage bedre hånd om de udsatte ledige. Vi skal sørge for, at de sygemeldte kommer godt tilbage på arbejdsmarkedet. Og så skal det være muligt at tilrettelægge forløbene for alle borgere – også de jobparate nyledige – med udgangspunkt i den enkelte borgers behov.

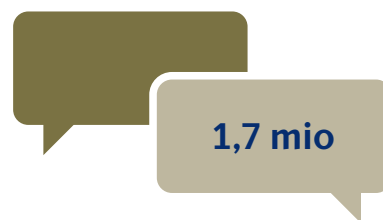
Vi skal have fjernet det bureaukrati, der ikke skaber værdi for borgerne og virksomhederne. Og vi skal i fællesskab finde et nyt bud på rettigheder med fokus på substans og relevans – frem for aktivitet.

Vi skal fjerne unødige regler og møde borgeren med tillid

Der kan sagtens slankes i de nuværende regler, så vi fjerner unødigt bureaukrati og i langt højere grad møder borgerne med tillid.

Udgangspunktet skal være, at alle ønsker at komme i arbejde, og at langt de fleste klarer det selv inden for kort tid. Men det kræver et opgør med de nuværende mange proceskrav, samt muligheden for at bruge de digitale redskaber langt mere offensivt. Nyledige behøver fx ikke deltage i mere end én indledende samtale med henblik på at få overblik over CV-oplysninger, behovet for hjælp til jobsøgning og evt. brancheskift.

Figur Jobcenterne afholdte 1,7 mio jobsamtaler i 2022

Kilde: Jobindsats.dk

KL anbefaler, at man gør op med de mange proceskrav og "one size fits all". Indsatsen skal tage udgangspunkt i, hvor hurtigt den ledige forventes at komme i job. De digitale tilbud – som nogle kan nøjes med – bør styrkes, mens andre skal have en mere håndholdt indsats.

Vi skal tage bedre hånd om de udsatte

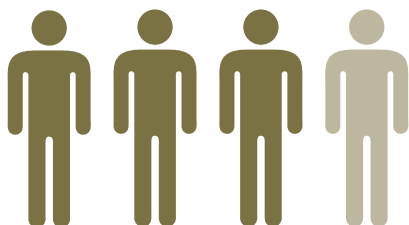
Vi skal investere i borgerne og gå efter at forløse deres potentiale for en tilknytning til arbejdsmarkedet – frem for at sende udsatte borgere på permanent passiv forsørgelse.

Der er på nuværende tidspunkt en gruppe meget udsatte borgere, som vi ikke får hjulpet godt nok. Vejen til et fleksjob eller en førtidspension er lang og besværlig.

Som reglerne er nu, skal borgerne igennem det ene forløb efter det andet – for at de i alle ender og kanter har fået udredt deres arbejdsevne, eller mangel på samme, sundhedsmæssige problemer og sociale problemer.

Figur

3 ud af 4 i jobcentret har andre udfordringer end ledighed

Kilde: Jobindsats.dk

Intentionen med reglerne om ressourceforløb og rehabiliteringsteams er der ikke noget galt med. De skal sikre en helhedsorienteret indsats og afklaring af borgerens arbejdsevne. Men der er behov for, at det fremadrettet kan foregå inden for en mere fleksibel ramme i det almindelige kontanthjælpssystem. Som reglerne er nu, skal borgeren over i et helt nyt regelsæt, og de mange procesregler medfører i mange tilfælde lange ventetider for borgerne.

Samtidig kan risikoen for sanktioner ved manglende deltagelse hindre eller endda helt ødelægge den gode og tillidsfulde relation og dialog mellem medarbejder i jobcenteret og borger.

Derfor bør vi for nogle udsatte borgere overveje en mulighed for at skabe ro om deres forsørgelsesgrundlag ved i en periode at fritage dem for krav og sanktioner. Intentionen er, at det fortsat er muligt i en mere fleksibel ramme at arbejde jobrettet og helhedsorienteret på tværs af især beskæftigelses- og socialområdet. Så ingen parkeres for hurtigt på førtidspension, hvis der er potentiale for at skabe en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det indebærer også, at vejen til afklaring om, hvorvidt borgeren skal på førtidspension, have et fleksjob eller noget tredje, skal være lettere og tage udgangspunkt i borgernes situation.

KL anbefaler, at ressourceforløb og reglerne om rehabiliteringsteams afskaffes.

KL anbefaler, at kontanthjælp for nogle borgere skal være en ydelse, hvor man midlertidigt kan være fritaget fra krav og sanktioner.

KL anbefaler, at der ses på kravene til, hvordan man bliver afklaret til førtidspension og fleksjob, så vejen dertil i højere grad kan tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte borgers situation.

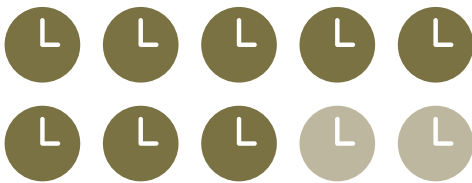
Livet er ikke lineært – derfor bør tilbuddet til udsatte borgere hellere ikke være det

Thomas er i slutningen af 40'erne, har ingen formel uddannelse og har kæmpet med psykiske lidelser og misbrug i årevis. Hans livshistorie illustrerer, hvorfor reglerne om afklaringsforløb til fleksjob eller førtidspension ikke altid passer til udsatte borgere som ham. Han har haft gode perioder, hvor han har deltaget i misbrugsbehandling og arbejdet, men også perioder, hvor han falder tilbage i misbruget. Sideløbende har deltaget i afklaringsforløb til et fleksjob eller førtidspension, som ofte afbrydes på grund af hans helbred og manglende kontakt til jobcenteret.

Beskæftigelsesloven kræver dokumentation for varigt nedsat arbejdsevne, men Thomas' situation er kompleks og svingende. Han ønsker at arbejde og har tidligere haft gode arbejdsperioder. Derfor afspejler hans historie behovet for en mere fleksibel tilgang til udsatte borgere i beskæftigessystemet.

Figur

80 pct. af medarbejdernes tid i jobcenterne bruges på borgere langt fra arbejdsmarkedet

Kilde: VIVE 2022: Jobcentrenes beskæftigelsesindsats og egne beregninger

Godt tilbage til arbejdet for de sygemeldte

Formålet med sygedagpengeindsatsen er, at den sygemeldte genvinder sin arbejdsevne og vender tilbage til arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt. Det er netop dét, der er kerneopgaven.

Detailstyrede processer giver færre muligheder for individuelt tilrettede forløb – det stækker medarbejdernes faglighed og sender et signal til borgerne om, at de skal tilpasse sig et "system"; ikke at "systemet" er der for dem.

De fleste forløb er heldigvis ukomplicerede. Men hvis man ud fra en lægefaglig vurdering ikke skønnes at kunne genoptage arbejdet indenfor 134 uger, skal borgeren overgå til jobafklaringsforløb. Det indebærer nyt regelsæt og sagsbehandlerskifte, som forskningen viser forlænger forløbene. Bl.a. fordi den nye sagsbehandler skal sætte sig ind i sagen, og sagen skal forelægges et rehabiliteringsteam indenfor fire uger.

I stedet bør der være fokus på en individuel indsats over for de sygemeldte. Det betyder, at alle regler om opfølgning, revurdering, forlængelsesregler, jobafklaringsforløb, rehabiliteringsteam og visitationsregler skal tænkes forfra. Er der tale om komplekse sager, hvor der også er psyko-soziale faktorer, der spiller ind, bør de behandles som alle andre komplekse sager ved at give en helhedsorienteret indsats indenfor en fleksibel ramme.

Vi skal også se på, om alle sygemeldte skal omfattes af en aktiv indsats. Langt de fleste er sygemeldte fra beskæftigelse og vender relativt hurtigt tilbage til deres arbejde. Men der bruges alligevel masser af unødvendig tid på samtaler, opfølgning og indhentning af lægeerklæringer. Selvom der er lagt en plan med arbejdsgiveren og en klar behandlingsplan.

KL anbefaler, at jobafklaringsforløb afskaffes. Komplekse sager på sygedagpengeområdet bør håndteres, som andre komplekse sager – med en helhedsorienteret indsats indenfor en fleksibel ramme.

KL anbefaler, at det skal være muligt at fokusere indsatserne på de sygemeldte med risiko for lange forløb, mens dem, der hurtigt kan vende tilbage i job, ikke skal have en indsats.

Vi skal have fokus på en individuel indsats over for de sygemeldte

Lone, 40 år og SOSU-medhjælper, får et komplekst benbrud, der kræver flere måneders genoptræning. Fra sundhedsvæsenet lægger der en klar behandlingsplan, og hendes arbejdsgiver støtter aktivt en gradvis tilbagevenden til arbejdet. Der er en klar plan for hendes tilbagevenden til jobbet, men Lone skal alligevel igennem talrige møder og løbende dokumentere sin tilstand og genoptræning. Dette tærer på Lone personligt og følelsesmæssigt. Samtidig bliver ressourcer inden for systemet anvendt til overflødige samtaler og sagsbehandling, hvilket indebærer et betydeligt administrativt arbejde og omkostninger.

Lones historie illustrerer et potentiale for at effektivisere systemet og mindske både den personlige belastning for sygemeldte borgere. En mere fleksibel og tillidsbaseret tilgang, især for borgere med klare behandlings- og tilbagevendingsplaner, kunne være en vej frem, der gavner alle parter.

Vi skal gøre op med kontrol og mistillid

Kommunernes resultater er lette at måle: Hvor mange ledige kommer i arbejde, og hvor mange gør ikke. Og når kommunerne ikke lykkes, går det ikke kun ud over borgerne – det resulterer også i højere udgifter til ydelser for kommunen. Det er en af de grundlæggende styrker i den kommunalt forankrede beskæftigelsesindsats. Og derfor er det heller ikke nødvendigt med statslig kontrol af kommunerne på, om de aktiverer borgerne nok, og om de holder samtaler nok.

Alligevel er det dét, vi gør i dag. Det betyder, at medarbejdernes fokus i høj grad flyttes fra at handle om at få den enkelte i job til at overholde proceskrav for at undgå at komme under skærpet tilsyn fra staten.

Selvfølger skal man fortsat følge op på, om den indsats, man sætter i værk, er den rette. Men fokus bør flyttes fra opfølgning på overholdelse af proceskrav til resultater og målinger af borgernes og virksomhedernes tilfredshed.

Der kan også slankes i den regionale del af beskæftigessystemet. Det gælder partsinddragelsen i RAR'erne og de statslige regionale arbejdsmarkedskontoreres rolle og opgaver.

KL anbefaler, at der tages et opgør med fokus på aktivitet og "tælleri", så resultaterne i stedet bliver styrende for indsatsen.

KL anbefaler, at borger- og virksomhedstilfredshedsmålinger indgår i opfølgningen på kommunernes beskæftigelsesindsats.

KL anbefaler, at man ser på hvilke opgaver, der i dag løses regionalt, som med fordel bedre og mere effektivt kan løses lokalt, det gælder fx partsinddragelsen i RAR.

KL's forslag til en ny og enkel beskæftigelseslov

I KL mener vi, at der er potentialer for at effektivisere beskæftigelsesindsatsen. Men det forudsætter en radikal forenkling, som det kræver politisk mod at realisere.

En besparelse på 3 mia. kr., som regeringen har bebudet – oven i den 1,1 mia. kr., der skal spares i forbindelse med Arne-pensionen – kan umuligt gennemføres uden at forringe indsatsen over for borgerne og virksomhederne. Det er ikke hensigtsmæssigt at sætte tal på en besparelse, før man ved, hvad man vil med beskæftigelsesindsatsen.

Lovgivningen på beskæftigelsesområdet fylder mere end 30.000 sider, og samtidig er der indgået mere end 70 politiske aftaler og reformer på beskæftigelsesområdet, siden jobcentrene blev etableret i 2007. Samtidig er der udstedt næsten 1.000 love og lovebekendtgørelser inklusiv ændringsbemærkninger på Beskæftigelsesministeriets område siden 2007.

Der er derfor brug for en ny og enkel beskæftigelseslov, hvor vi tager det med, der virker, og ændrer på det, der ikke virker.

KL foreslår en beskæftigelseslov, der bygger på følgende:

En ny enkel beskæftigelseslov med klart formål og få hegnspæle

Det er især summen af de mange regler, proceskrav og detailregulering, som er problemet i dag. Hvis der for alvor skal realiseres en besparelse ved at fjerne regler, der ikke skaber værdi, skal loven skrives helt forfra. Den skal bygge på tillid og alene indeholde få hegnspæle. Fokus skal være på, hvilke regler der er brug for – ikke hvilke regler vi kan blive enige om at fjerne.

Opgør med de mange målgrupper i en ny beskæftigelseslov

Der er et stort potentiale ved et opgør med de nuværende 13 målgrupper. Det er omkostningsfuldt at administrere så mange forskellige varianter af et komplekst regelsæt – hvilket også er besværligt for borgeren at gennemskue. Hovedparten af reglerne skal være fælles for alle, så medarbejderne skal bruge mindre tid til at tilrettelægge forløb og tilbud. Samtidig vil borgerne opleve færre sagsbehandlerskift, når de ikke skal skifte målgruppe så tit – det vil også gøre forløbene kortere.

Vi bør have fokus på resultater – frem for kontrol, proceskrav og unødige tælleri

Det vigtigste er, om borgerne kommer i job. Dét skal vi måle på. Der skal være langt større frihed til individuelt tilrettelagte jobforløb. Der er ikke brug for statslig kontrol af kommunerne på, om de aktiverer borgerne nok, og om de holder samtaler nok. I 2020 blev der indført ekstra fokuspå mål for samtaler og tilbud og oven i det tilknyttet et skærpet tilsyn. Det betyder, at vi i dag bruger mange unødige ressourcer på at holde samtaler for at sikre, at vi overholder reglerne om rettidighed og lever op til fokuspå målet om samtaler. Det gør, at sagsbehandlere bruger mere tid på at overholde krav om, hvornår den ledige fx skal have vejledningsmateriale om sanktioner – frem for at hjælpe dem tilbage på arbejdsmarked. Ved at fjerne regler om form og indhold af samtaler kan man også reducere længden og forberedelsen til samtaler, samt give medarbejderne mulighed for at tage udgangspunkt i den enkelte borgers situation.

Uddannelsesordningerne skal samles og forenkles

Der er lige nu mange uddannelsesordninger med detaljerede regler om målgrupper, positivlister mv. Det gør det unødigt kompliceret og bureaukratisk og svært for de ledige at få overblik over deres muligheder.

Vi skal have en mere fleksibel ramme om de udsatte borgere

Ambitionen om en indsats på tværs af social, sundhed og beskæftigelse er helt rigtig, men de nuværende regler om, hvordan der skal arbejdes helhedsorienteret, og kravene til afklaring og dokumentation er alt for omfattende og rigide. Derfor skal reglerne om rehabiliteringsteams, ressourceforløb og jobafklaringsforløb afskaffes. Tilsvarende er der et stort potentiale ved at se på kravene til dokumentation og afklaring til fleksjob og førtidspension, som afføder et uhensigtsmæssigt og stort forbrug af lægeattester.

Beskæftigelsesindsatsen skal være mere digital

Vi skal i langt højere grad gøre mere systematisk brug af digitale services til borgere og virksomheder, og for nogle ledige vil de digitale tilbud helt kunne erstatte nogle fysiske kontaktførelser og tilbud. Yderligere digitalisering af myndighedsopgaver kan fx ske ved, at en del af vejledningen af borgerne om rettigheder også gøres digital, så fysiske jobsamtaler kan fokusere på job og gøres kortere.

Der skal være én indgang til beskæftigelsesindsatsen – og den skal være kommunal

Beskæftigelsesindsatsen skal være kommunalt forankret

- Der skal være mulighed for én indgang for virksomhederne – deres behov for arbejdskraft skal sætte retningen, og de skal opleve en professionel og sammenhængende service.
- Økonomi og ansvar skal følges ad.
- Kommunerne skal have myndighedsansvaret for beskæftigelsesindsatsen, da det sikrer en sammenhængende og koordineret indsats til både ledige og virksomheder. Samarbejdet med andre aktører, herunder a-kasser, skal udvikles gennem lokale partnerskaber.

Vi skal fastholde en jobrettet indsats for ledige på kanten af arbejdsmarkedet

- Varig tilknytning til arbejdsmarkedet skal fastholdes som den styrende målsætning – også for borgere, der har andre udfordringer end ledighed.
- Der skal skabes bedre lovgivningsmæssige rammer for, at kommunerne kan yde en helhedsorienteret indsats på tværs af myndighedsområder.

Vi skal gøre op med bureaukrati, kontrol og mistillid

Vi skal fjerne unødige regler og møde borgeren med tillid

- Opgør med de mange proceskrav og "one size fits all".
- Indsatsen skal tage udgangspunkt i, hvor hurtigt den ledige forventes at komme i job.
- De digitale tilbud – som nogle kan nøjes med – bør styrkes, mens andre skal have en mere håndholdt indsats.

Vi skal tage bedre hånd om de udsatte

- Ressourceforløb og reglerne om rehabiliteringsteams skal afskaffes.
- Der skal ses på om kontanthjælp kan være en ydelse, hvor man midlertidigt kan være fritaget fra krav og sanktioner.
- Der skal ses på kravene til, hvordan man bliver afklaret til førtidspension og fleksjob, så vejen dertil i højere grad kan tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte borgers situation.

Sygemeldte skal godt tilbage til arbejde

- Jobafklaringsforløb bør afskaffes.
- Det skal være muligt at fokusere indsatserne på de sygemeldte med risiko for lange forløb, mens dem, der hurtigt kan vende tilbage i job, ikke skal have en indsats.

Vi skal gøre op med kontrol og mistillid

- Der skal gøres op med fokus på aktivitet og "tælleri", så resultaterne i stedet bliver styrende for indsatsen.
- Borger- og virksomhedstilfredshedsmålinger skal indgå i opfølgningen på kommunernes beskæftigelsesindsats.
- Man skal se på hvilke opgaver, der i dag løses regionalt som med fordel bedre og mere effektivt kan løses lokalt, det gælder fx partsinddragelsen i RAR.

KL's forslag til en ny og enkel beskæftigelseslov

KL foreslår en ny beskæftigelseslov, der bygger på følgende:

- En enkel beskæftigelseslov med klart formål og få hegnspæle
- Opgør med de mange målgrupper i en ny beskæftigelseslov
- Fokus på resultater – frem for kontrol, proceskrav og unødige tælleri
- Uddannelsesordningerne skal samles og forenkles
- Vi skal have en mere fleksibel ramme om de udsatte borgere
- Beskæftigelsesindsatsen skal være mere digital

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S

+45 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk

✕ @kommunerne
in KL

Produktionsnr. 830964

KL